

گزارش‌های متعدد از نقص فنی هوایماها و کمبود بلیت حاکی از وضعیت نامساعد شرکت‌های هوایمایی است

صنعت هوایی در «شرایط ویژه»

شرق: اخبار متعدد از نقص فنی هوایماهای مسافربری در شرایطی روی خروجی رسانه‌ها قرار می‌گیرد که بنا بر روایاتی رسمی بین ۷۰ تا ۸۰ درصد ناوگان هوایی کشور زمین گیر شده‌اند و همین موضوع سبب شده که کمبود بلیت هوایما از سوی مسافران بارها و بارها گزارش شود.

صفحه ۴

سرمقاله

لزوم جلوگیری از گسترش جنگ در منطقه

کوروش احمدی

دیپلمات پیشین

با گذشت بیش از سه ماه از جنگ غزه و شکست اسرائیل در نیسل به اهداف سه‌گانه‌اش، یعنی «نابودی حماس، آزادی گروگان‌ها و تأمین امنیت پایدار»، بر میزان سرگردانی و بی‌تصمیمی در اسرائیل افزوده شده است. در نتیجه، به نظر می‌رسد شرایط عمومی در منطقه در قیاس با دوره قبل رو به تغییر نهاده و بر احتمال گسترش جنگ در منطقه افزوده شده است. این تحول که ناشی عدم پیشرفت نظامی اسرائیل در غزه و مجموعه‌ای از فشارهای داخلی و بین‌المللی بر اسرائیل است، تغییریاتی را در تاکتیک‌های اسرائیل موجب شده که می‌تواند امنیت ملی ایران را نیز تحت تأثیر قرار دهد.

در سه ماه نخست جنگ، تأکید آمریکا و اسرائیل بر تمرکز بر جنگ در غزه و اجتناب از درگیرشدن اسرائیل در جند جبهه بود. به این دلیل، آمریکا و اسرائیل به دفعات تأکید کردند ایران در برنامه‌ریزی عملیات هفتم اکثر دست نداشته است. در آن دوره، شاهد اقدام تحریک‌آمیز حادی از سوی اسرائیل علیه ایران و حزب‌الله نبودیم. بن‌یست در جبهه‌های غزه از یک سو و طیفی از مشکلات بزرگی که جنگ برای اسرائیل ایجاد کرده از سوی دیگر، موجب شده است انتقادها در داخل و خارج اسرائیل اوج بگیرد. برنامه‌ریزان نظامی اسرائیل به‌طور خصوصی به نیویورک‌تایمز گفته‌اند که منتقد استراتژی دولت هستند و از جمله دو هدف اصلی یعنی نابودی حماس و آزادی گروگان‌ها را در تعارض با یکدیگر می‌دانند و معتقدند آزادی گروگان‌ها صرفاً از راه‌های دیپلماتیک ممکن است. حتی یک نظامی سابق که عضو کابینه جنگی است، در مصاحبه‌های علنا نابودی حماس و آزادی گروگان‌ها از طریق عملیات نظامی را «توهم» خواند.

نظامیان همچنین درباره زمان لازم برای «نابودی حماس» با دولت اختلاف دارند و زمان بسیار بیشتری را برای این منظور لازم می‌دانند. نشانه دیگر اینکه وال‌استریت ژورنال به نقل از مقامات اطلاعاتی آمریکا، صحبت از حذف تنها ۲۰ تا ۳۰ درصد از مبارزان حماس به‌رغم تخریب حدود ۷۰ درصد غزه کرده که با اهداف عملیاتی اسرائیل تفاوت بزرگی دارد. با وجود اینکه قرار بود کنترل عملیاتی بر سه شهر اصلی غزه تا اواخر دسامبر تأمین شود، هنوز حرکت به سمت رفع شروع نشده است. به‌علاوه، اسرائیل بعد از کنترل بر شمال غزه، از جنگ با شدت کم» و خارج‌کردن نیمی از ۵۰ هزار نیروی مستقر در شمال غزه سخن گفته که موجب بازگشت تعدادی از نظامیان و غیرنظامیان حماس به منطقه و شلیک ۲۵ موشک در هفته گذشته از شمال غزه به سمت اسرائیل شده است.

بی‌تصمیمی و اختلاف بین سران اسرائیل درباره نحوه اداره غزه بعد از خاتمه جنگ عامل دیگر سرگردانی در جبهه‌های جنگ خوانده شده است؛ چراکه کنترل مناطق جنوبی غزه مستلزم هماهنگی با مصر است و مصر بدون ضضامت‌هایی در مورد برنامه درازمدت اسرائیل برای غزه حاضر به همکاری نیست. اینها از جمله عواملی است که به اختلافات داخلی و مخالفت با تصمیمی دولت مستقل فلسطین قرار داده. این موازات قوت‌گرفتن این فکر که تحقق اهداف اسرائیل در جنگ غزه ممکن نیست، علاوه بر کشتار غیرنظامیان و تخریب گسترده در غزه، بالاترفتن اختلاف علیی بین آمریکا و دولت نتانیاوو در مورد طرح دو دولت بیشتر از پیش موجب تخریب چهره اسرائیل در جهان شده است. نتانیاوو که کریز سیاسی خود را در گرو دشمنی با تشکیل دولت مستقل فلسطین قرار داده. این بار برعکس گذشته خود را ناچار از مخالفت علنی با طرح دو کشور دید و در پی تأکید بایدن و وزیر خارجه او بر این طرح، طی تویییتی به صراحت نوشت «هرگز در مورد کنترل امنیتی کامل اسرائیل بر غرب رود اردن» سازش نخواهد کرد و این به معنی مخالفت صریح او با تشکیل یک کشور فلسطینی است. تلاش‌های وزیر خارجه آمریکا در جریان سفر اخیرش به منطقه برای پیشبرد طرحی برای دوره بعد از جنگ نیز با مخالفت صریح نتانیاوو مواجه شد. هم‌زمان، علاوه بر شکایت آفریقای جنوبی علیه اسرائیل به دیوان بین‌المللی دادگستری، مکزیک و شیلی نیز از دیوان کیفری بین‌المللی خواست‌اند «جنایات احتمالی اسرائیل در غزه» را بررسی کند. اما فشارهای داخلی بر دولت نتانیاوو، ازجمله به خاطر پرونده فساد علیه او، شاید مهم‌تر از فشارهای بین‌المللی باشد. تردیدی نیست که توقف جنگ به هر شکل به ضرر نتانیاوو و بقای سیاسی او است. موقعیت رو به وخامت او در داخل دولت و ائتلاف حاکم و ارتش و اسرائیلی‌ها کاملاً مشهود است. در شرایط بن‌بست در جنگ غزه، شواهدی وجود دارد که می‌تواند برعکس سه‌ماهه نخست جنگ غزه، حاکی از تمایل نتانیاوو به تحریک حزب‌الله و ایران برای کشتادن آنها به جنگ باشد. ترور شماری از سرداران سپاه در سوریه و شماری از نظامیان مهم حزب‌الله و حماس در لبنان، نه‌تنها می‌تواند با هدف کشتادن دیگر بازیگران به جنگ باشد، بلکه می‌تواند با هدف تضعیف امکانات لجستیکی و اطلاعاتی آنها نیز صورت گرفته باشد. ایران و حزب‌الله در سه، چهار ماه اخیر خویشتن‌دار بوده‌اند؛ امید است که این خویشتن‌داری همچنان ادامه یابد و همچنان از گسترش جنگ در منطقه اجتناب شود.

سه‌شنبه ۳ بهمن ۱۴۰۲ • ۱۱ رجب ۱۴۴۵ • ۲۳ ژانویه ۲۰۲۴ • سال بیست‌ویکم • شماره ۴۷۵۶ • ۱۲ صفحه • ۱۵۰۰۰ تومان

رئیس قوه قضائیه:

تعداد زیادی از عوامل جنایت ۱۳ دی کرمان دستگیر شدند

رئیس قوه قضائیه گفت: با تلاش‌ها و مجاهدت‌های نیروهای اطلاعاتی و امنیتی تعداد زیادی از عناصری که در جنایت ۱۳ دی کرمان نقش داشتند شناسایی و دستگیر شده‌اند. به گزارش مرکز رسانه قوه قضائیه، حجت‌الاسلام محسنی‌اژه‌ای، دیروز در سخنانی در نشست شورای عالی قوه قضائیه ضمن تبریک و تهنیت سالروز ولادت باسعادت حضرت امام جواد (ع) ...

صفحه ۲

برگ برنده دیپلماسی؛ «شرق» تنش‌زایی و تنش‌زدایی بی‌سابقه در مناسبات تهران–اسلام‌آباد را بررسی می‌کند

آن ۷۲ ساعت توفانی

گزارش تیتربک را در صفحه ۲ بخوانید

ایدئولوژی علیه ایدئولوژی

کمت‌وکوی احمد غلامی با حسین مصباحیان و احسان شریعتی درباره میراث فکری داریوش شایگان

به مناسبت زادروز زنده‌یاد داریوش شایگان در چهارم بهمن ماه، در برنامه «برخورده» این هفته، نشست‌ی در نقد و بررسی میراث فکری این متفکر برگزار کرده‌ایم و با دکتر حسین مصباحیان و دکتر احسان شریعتی به گفت‌وگو نشست‌هایم. دکتر مصباحیان در تفکر شایگان، نوعی «تاریخیت» یا تقدیری‌آوری را ردیابی می‌کند که بی‌ارتباط با هایدگر نیست.

مصباحیان این‌ توصیف را که ما به تعبیر داریوش شایگان در «تعطیلات تاریخ» به سر می‌بریم و چون در ساختن تاریخ دست‌ی نداشتیم، پس در تبعات آن نیز نقش نداریم، دقیق می‌داند اما معتقد است در مقام توصیه جای سؤال دارد و موجب می‌شود بحث بیشتر حول محور شرایط امتناع تفکر بگردد تا شرایط امکان تأسیس تفکر، و بدتر آنکه، از ماندن در وضعیت تعطیلات تاریخ و امتناع تفکر، نوعی وانهادگی یا تسلیم

یادداشت

درباره نگرش حاکم بردیگری‌سازی ایرانیان بلوچ

محمود دولت‌آبادی در دیدار بلوچ، برای توصیف مردمان بلوچ می‌نویسد؛

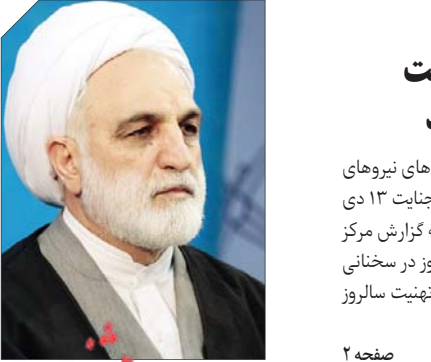
نمی‌دانم شما در پیکره آرام، زمخت، خاموش و افراشته یک نخل دقیق شده‌اید؟ نخلی بر گستره بیکران و پرآفتاب کویر؟ هر بلوچ یک نخل است و روح هر بلوچ یک بیابان برآفتاب. بلوچ خوی شتر دارد. مهربان، آرام، بردبار، مقاوم و پرتوان اما پرکینه. زرف‌کینه. همچو کینه شتر... از بلوچ اهل دانشی ساکن زاهدان شنیدم که برهم‌زدن بساط دستفروشی توسط مأموران شهرداری بود که آتش عصیان و جنایت را به جان او انداخت. هرچند روایت‌های دیگری هم در میان است اما روح حاکم بر حرف اول، چیزی است که انگار باید کرد که حرف بسیاری از مردمان بلوچ است؛ یعنی بگذارد زنگی کنیم. نگاهی در ایران، دست‌کم در صد سال اخیر، همواره نگاهی مبتنی بر دیگری‌سازی نسبت به مردمان بلوچ داشته است. این موضوع پس از انقلاب متأسفانه نیز رنگی دیگر به خود گرفت. از دیگرسو دستمایه ورود برخی کشورهای منطقه برای مداخله در تشدید غیریت‌سازی در میان مردمان نیز شده است اما برای پرداختن به موضوع مردمان بلوچ، نخست باید دولت را مورد پرسش قرار داد.

محمود زندمقدم چند دهه پیش‌تر در حکایت بلوچ نوشته است «کسی نیست به دولت ایران بگوید یا بلوچ ایرانی‌ست، یا ایرانی‌ست. این چه وضعی است دارد... بلوچ‌های ایرانی که به بلوچستان پاکستان رفته‌اند، حالا همه ثروتمند شده‌اند، صاحب باغ و ملک و زراعت شده‌اند. درحالی‌که اگر اینجا می‌ماندند، فقیر بودند». امروز هم هنوز در بر همان پاشنه می‌چرخد. این روزها، گزاره‌ای که برخی مسئولان و صدواسیما برای کشته‌شدگان حمله نظامی پاکستان به سراوان کار برده‌اند، این داغ را تازه کرده است. اینکه آنها ایرانی نبوده‌اند. آن چهارکودک و زن سه و دو مرد بلوچ، فارغ از اینکه ارزش جان آدمی را با ایرانی بودن یا نبودن نمی‌سنجند، این داغ مردمان بلوچ بود که تازه شد.

فقر غلیظ و مترکم مردمان سیستان وبلوچستان و توسعه‌یافتگی استان، چیزی نیست که بتوان پنهانش کرد. پیرامونی و حاشیه‌ای‌دیدن این استان، مضاف بر امنیتی‌دیدن همه مسائل استان و فقدان رویکرد مبتنی بر توسعه پایدار از عوامل اصلی پایین‌بودن این منطقه در شاخص‌های توسعه است. در پنج سفری که به سیستان وبلوچستان داشتم، همواره دو قطعی‌سازی را حس کرده‌ام. سیاست‌های دیوانی و بوروکراتیک و نگاه امنیتی انضباطی منجر به تشدید شکاف بین سیستان وبلوچستان شده است. شکافی که منجر به تولید رنج‌ها و زخم‌های بسیاری بر بیکر ایران شده است. خوب است ببینیم این دوقطبی‌سازی‌ها، در کشورهای دیگر دنیا چه سرنوشتی پیدا کرده

تفویض بیرون می‌آید. مصباحیان بر این باور است که دعوای اساسی در حوزه متفکر شرایط امکان تفکر و متفکر شرایط امتناع تفکر است و می‌گوید: «اگر درباره شرایط امکان صحبت کنیم، ممکن است از آن بپوتوییا هم دربیاید، یعنی ممکن گردانیدن امر ناممکن و این چیز بدی نیست. به قول پل ریکور جامعهٔ بدون پوتوییا یک جامعه مُرده است. انسان بدون پوتوییا هم همین‌طور. ما در فلسفه معاصر به این فرایند می‌گوییم ممکن گردانیدن امر ناممکن. تاریخ فلسفه چیزی غیر از این نبوده است». دکتر احسان شریعتی، شایگان را یکی از متفکرین فرهنگ‌گرا یا تمدن‌اندیش می‌داند که در این حیطه مفاهیم خودویژه‌های همچون «گزتابی» آفریده است و همین مفاهیم یا مضامین خودویژهٔ شایگان است که او را از سایر متفکران جدا می‌کند. شریعتی همچنین به این معضل اشاره می‌کند که ما هنوز فرهنگ «نقد» نداریم و روشنفکران ما به‌جای نقد همدیگر را تخطئه می‌کنند و در این اوضاع نقد به بدگویی، اتهام و یا حتی تحقیر و تمسخر بدل می‌شود. و از این منظر دکتر شایگان را متفاوت می‌داند؛ چراکه در کتاب «انقلاب دینی چیست» با نقد آرای دکتر شریعتی و جدی‌گرفتن او، این سنت را می‌شکند.

گزارش تیتربک را در صفحه ۶ بخوانید

تعداد زیادی از عوامل جنایت ۱۳ دی کرمان دستگیر شدند

رئیس قوه قضائیه گفت: با تلاش‌ها و مجاهدت‌های نیروهای اطلاعاتی و امنیتی تعداد زیادی از عناصری که در جنایت ۱۳ دی کرمان نقش داشتند شناسایی و دستگیر شده‌اند. به گزارش مرکز رسانه قوه قضائیه، حجت‌الاسلام محسنی‌اژه‌ای، دیروز در سخنانی در نشست شورای عالی قوه قضائیه ضمن تبریک و تهنیت سالروز ولادت باسعادت حضرت امام جواد (ع) ...

صفحه ۲

تهران بیش از ۹۰۰ دکل مخابراتی غیرمجاز دارد حکم دکل‌های غیرمجاز آمد

کناره‌گیری «ران دسانتیس» به نفع ترامپ در آستانه انتخابات مقدماتی امروز نیوهمپشایر

حالا دو نفر ماندند

ایران–امارات در آخرین بازی مرحله گروهی **جرئت یا حقیقت؟**

واکنش آموزش و پرورش به گزارش «شرق»

گفت‌وگوبا بهرام دبیری، نقاش گاهی با خراب‌کردن هم می‌توانی بسازی

صفحه ۱۱

یادداشت

چرا بخش خصوصی پیروز شد؟

حسین حتکو

کارشناس اقتصادی

«حقوق تنها وقتی برایشان چنگیده باشیم و آنها را برده باشیم حقوق هستند؛ یعنی وقتی تبدیل به حقوق «ما» شوند».

(جان رالز) جامعه ایران بیش از صد سال است در تکاپوی دولت مردمی است؛ دولتی که ظرفیت دارد تا خدمات عمومی بدهد، مستقل است تا تحت سیطره گروه خاصی نباشد و مقید است به اینکه مردم بر آن نظارت داشته باشند. بدون شک این فرایند بیش از صدساله بی‌دستاورد نبوده است و تحولات ذهنی و عینی و نهادها و ساختارهای زیادی در کشورمان تأسیس و امکان تحول توسعه‌ای را فراهم آورده است. اما این مجموعه تحولات منجر به ایجاد توازن بین قدرت دولت و جامعه مردم دست‌یابی به یک هدف مشترک که رستگاری ملی است، نشده. بخش مهمی از این عدم موفقیت متوجه دولت است که قدرت و مسئولیت بسیار بیشتری دارد و بخشی نیز متوجه جامعه است که به جای تکیه به توان خود، عمدتاً انتظار معجزه از بالا و بیرون را دارد. انتخابات اخیر اتاق ایران و جدال دولت و بخش خصوصی را شاید بتوان یکی از برده‌های این جدال اسطوره‌ای-تاریخی دانست. یک سوی آن دولتی است که با تسخیر تمام مراکز قدرت و یگدست‌کردن آن (البته در تصور خود؛ چراکه هر روز شکاف‌هایی در همین یکدستی بروز می‌کند و آخرین روابرویی بود جریان پایداری و نواصولگراییان در قالب دولت‌امجلس در همین روزهای اخیر و توزیع سکه و...

(است) سعی در سیطره خود بر نهاد نمایندگی‌کننده بخش خصوصی داشت و سوی دیگر بخش خصوصی که این بار برخلاف سنت اطاعت همیشگی، علم مخالفت برداشت و ...

جامعه ایران بیش از صد سال است در تکاپوی دولت مردمی است؛ دولتی که ظرفیت دارد تا خدمات عمومی بدهد، مستقل است تا تحت سیطره گروه خاصی نباشد و مقید است به اینکه مردم بر آن نظارت داشته باشند. بدون شک این فرایند بیش از صدساله بی‌دستاورد نبوده است و تحولات ذهنی و عینی و نهادها و ساختارهای زیادی در کشورمان تأسیس و امکان تحول توسعه‌ای را فراهم آورده است. اما این مجموعه تحولات منجر به ایجاد توازن بین قدرت دولت و جامعه مردم دست‌یابی به یک هدف مشترک که رستگاری ملی است، نشده. بخش مهمی از این عدم موفقیت متوجه دولت است که قدرت و مسئولیت بسیار بیشتری دارد و بخشی نیز متوجه جامعه است که به جای تکیه به توان خود، عمدتاً انتظار معجزه از بالا و بیرون را دارد. انتخابات اخیر اتاق ایران و جدال دولت و بخش خصوصی را شاید بتوان یکی از برده‌های این جدال اسطوره‌ای-تاریخی دانست. یک سوی آن دولتی است که با تسخیر تمام مراکز قدرت و یگدست‌کردن آن (البته در تصور خود؛ چراکه هر روز شکاف‌هایی در همین یکدستی بروز می‌کند و آخرین روابرویی بود جریان پایداری و نواصولگراییان در قالب دولت‌امجلس در همین روزهای اخیر و توزیع سکه و...

(است) سعی در سیطره خود بر نهاد نمایندگی‌کننده بخش خصوصی داشت و سوی دیگر بخش خصوصی که این بار برخلاف سنت اطاعت همیشگی، علم مخالفت برداشت و ...

ادامه در صفحه ۵

انالله و انالیه راجعون

سرکار خانم **نرگس رحمانی (گلدسته)** که از فعالان صادق و تلاشگران بی‌ادعا در استان گلستان بود از میان ما رفت از خداوند سبحان برای آن عزیز سفر کرده رحمت واسعه الهی و برای خانواده ودوستان و علاقه‌مدان آن مرحومه صبر و اجر خواهانیم.

صدیقہ نصیری، عاطفہ پهلوان ، نسرین اکبری نژاد، کلثوم غفاری ہاجر عامریان، مریم قرآنی، مریم آسیابان، جواہر رایج ملیحہ سبطی، صدیقہ محمد آبادی، رقیہ نصیبی، محبوبہ نجفی نژاد عادلہ کشمیری، عالیہ یعقوب زاہد، نر ہرما مکاری مطہرہ ومحدثہ عاطفی، ذلیخا عادلٰی، رقیہ قدس علوی
فائزہ عبدالہی، نرگس مولودی، مریم میر کریمی، عائشہ آخوندی ارغوان حسین نژاد، مرضیہ حسینی، فہیمہ سیدقاسمی نیرہ ونفسیہ مہمینی، نرگس مولودی، شریف موسوی

در فصل رویش نرگس

خانم نرگس رحمانی از میان ما رفت

خانم نرگس رحمانی مشہور بہ گلدستہ، شخصیتی مردمی و انسان مدار داشت. یکی فعال اجتماعی بہ تمام معنا، با ابعاد شخصیتی درخور توجہ. گرچہ ظاہری سنتی داشت، اما بہ گواہ کسانی کہ با او مراودہ داشتند، کاملاً مدرن و امروزی بود. او یک اصلاح‌طلب واقعی و از علاقه‌مندان سیدمحمد خاتمی بود و درعین حال با فعالان اجتماعی، چہ اصلاح طلب و چہ اصولگرا، برخوردی محترمانہ و اخلاقی داشت. در عموم عرصہ‌های سیاسی حضور داشت. با وجود اینکه وضع اقتصادی و معیشتی نسبتاً مناسبی داشت، اما تا آخر عمر در منطقه پایین شہر دریک خانہ قدیمی می‌زیست و بخشی از درآمد زندگی اش را در کارهای فرهنگی و مذہبی ہزینہ می‌کرد. ہمیشہ آماده سفر بود و در جلسات کرگان، تہران و شہرہای دیگر حاضر شدہ و با ہر وسیلہ‌ای خود را می‌رساند. متور، فعالیتش ہمیشہ روشن بود. عقاید سنتی و مذہبی محکمی داشت. در مجموع با توجہ بہ شناختی کہ از زنان فعال استان داشتم و دارم مثل او در استان گلستان کمیاب است و درکشور ہم انگشت‌شمار ہستند. افتخاری بود برای استان ودوستان. فامیل و خانوادہ‌اش، خداوند او را بیامرزد و بہ خانوادہ‌اش صبر و سلامتی عطا کند.

محمدہاشم مہمینی

